

Tlačová správa k výstave

12 PATRÓNOV**...OCHRANCOVIA VEDY, TECHNIKY A REMESIEL...****Vernisáž výstavy :** 10. december 2015 o 15, 00 hod.**Trvanie výstavy:** od 10. decembra 2015 do 31. januára 2016**Usporiadateľ:** Slovenské technické múzeum, Hlavná 88, Košice

Zaužívanou a zaujímavou tradíciou bolo v rôznych sférach života utiekať sa pod ochranu, záštitu, podporu či pomoc k patrónom z radov svätcov. Nie je tomu inak ani v histórii techniky, kde sa tiež hojne vyskytuje patrónstvo či už remesiel, ktoré je najznámejšie, ale prekvapujúco a netradične aj v rôznych disciplínach vedy a techniky. Tradícia patrónov vedy, techniky a najmä remesiel bola rozšírená už v časoch antiky - svoje začiatky má už v Rímskej ríši. Svätý patrón, či ochranca alebo strážca, sa dá nájsť takmer na všetko – od remesiel, chorôb až po vedné odvetvia, krajiny, povolania. Dôvod na prijatie za patróna určitého remesla poskytli legendy zo života významných osobností kresťanskej histórie, ich osobné vlastnosti alebo vynikajúce remeselnícke výrobky, či pracovné nástroje. Svojich patrónov si volili remeselnícke cechy, spolky, zobrazovali ich na cechových erboch, zástavách, pečatiach a zvolávacích tabuľkách. Patrónov mali a majú aj mestá či celé krajiny - patrónmi Slovákov sú sv. Cyril a Metod, Čiech svätý Václav, Maďarov svätý Štefan.

Pôsobenie patrónov sa prispôsobuje časom. V modernej dobe nastal posun od stredovekých remesiel k moderným povolaniam a odborom. Sv. Krištof bol v minulosti patrónom pútnikov, cestovateľov – dnes je patrónom motoristov, sv. Izidor Sevillecký – dnes patrón internetu patril medzi najvlivnejších učencov raného stredoveku vytvorením encyklopédie z oblastí života a vedy, podobnou dnešným databázam.

Spoluautorka scenára výstavy **Viera Tillová** približuje výstavu:

„ ... je všeobecne známe spojenie napr. sv. Medarda s meteorológiou, menej známa je patrónka fotografov sv. Veronika, ktorá podľa legendy podala Ježišovi šatku na krížovej ceste, na ktorej zostal odtlačok jeho tváre. Z najznámejších je to sv. Barbora, patrónka baníctva, o ktorej hovorí legenda - sv. Barbore sa pred útekem otvorila skala, aby sa v nej ukryla. Jej pobyt v uzavretom priestore ju symbolicky spája s baníctvom. Tak ako bola ona uväznená vo veži postavenej zo skál, tak boli baníci uzavretí v bani, v priestore vnútri zeme. Veža, ktorú sv. Barbora na niektorých zobrazeniach drží, nie je len vežou v ktorej bola uväznená, ale i symbolom metalurgickej pece, v ktorej dochádzalo k premene rudy na kov. A napr. veľkého matematika a astronóma Sv. Alberta vyhlásil ako „doctora universalis“ pápež Pius XII. za patróna prírodných vied.

Námetom tejto netradičnej výstavy v Slovenskom technickom múzeu je práve v tomto predvianočnom období poukázať na význam patrónov pre jednotlivé múzejné technické odbory. **Výstava formou stredovekých oltárnych triptychov v súčasnej grafickej úprave, návštevníkovi sprostredkúva 12 patrónov – Archanjel Gabriel (patrón telekomunikácií), sv. Izidor (patrón internetu a užívateľov PC), sv. Vavrinec Rímsky (patrón tlačiarov, knihovníkov, archivárov), sv. Eligius (patrón zlatníkov, kováčov, kovolejárov, numizmatikov), sv. Dominik de Guzmán (patrón astronómov), sv. Medard (patrón meteorológov), sv. Tomáš (patrón zememeračov, geometrov, stavebníkov, architektov), sv. Albert Veľký (patrón fyzikov a chemikov), sv. Peter (patrón hodinárov), sv. Veronika (patrónka fotografov), sv. Ján Krstiteľ (patrón krajčírov) a sv. Barbora (patrónka baníkov, stavbárov,**

hasičov). **Oblasti ich patrónstva sú prezentované kolekciou artefaktov z vybraných zbierok technických a vedných odborov** (astronómia, fyzika, chémia, baníctvo, oznamovacia technika, geodézia, fotografická technika, hodinárstvo, kníhtlač, kováčstvo, hutníctvo, strojárstvo, stavebníctvo), **ktorých vývoj Slovenské technické múzeum dokumentuje**. Časť exponátov viažucich sa k téme patrónov bude prezentovaná na tejto výstave po prvýkrát...”

Súčasťou výstavy je kolekcia fotografií **Miloša Greisela** z regiónu východného Slovenska s tematikou a motívom zasvätenia patrónov, ktorí sú na výstave zastúpení v sakrálnej architektúre, vo výtvarných a sochárskych artefaktoch.